

УДК 35.07:004

І.В. Струтинська, канд. економ. наук, доц., М.В. Грудзенко М. В.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ТА ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ

I.V. Strutynska, Ph.D., Assoc. Prof., M.V. Hrudzenko

DEVELOPMENT OF ELECTRONIC INFORMATION SYSTEMS AND ELECTRONIC DEMOCRACY IN UKRAINE

Ми живем у 21 столітті – новітніх технологій, комп'ютерних систем та розвитку електронного керування. Значення Інтернету як важливого чинника розвитку інформаційно-комунікативного суспільства, інформаційного середовища, соціального комунікативного простору неупинно зростає.

Зростаюча суспільна значущість Інтернет-ресурсів у суспільному житті зобов'язує органи державної влади організовувати його ефективне використання. Впровадження технологій електронного урядування в Україні можливо забезпечити тільки в рамках реформування на сучасних засадах всієї системи державної влади. Це потребує модернізації у першу чергу системи державного управління, проведення ефективної адміністративно-територіальної реформи. Саме ж завдання розбудови системи державної влади в Україні є масштабним, таким, яке потребує значного часу та ресурсів.

Безліч світових розвинутих країн вже давно використовує електронні системи для керування своїми підлеглими, зворотного зв'язку та полегшення життя громадян країни в цілому [2]. Наша країна не стоїть осторонь. Варто зазначити, що за останні роки незалежності в нашій країні відбувся прогрес з провадження електронних систем керування. Так, наприклад, електронні черги у Центрі надання адміністративних послуг (ЦНАП) та власне електронних кабінет на їхньому сайті. В ньому можливо знайти всю необхідну інформацію по необхідній документації та зареєструватися у чергу. Згідно останніх аналітичних даних – в Україні майже всі ЦНАПи у обласних центрах України мають робочі електронні кабінети.

Наступним кроком до «електронного» суспільства стала можливість оплати комунальних послуг сидячи в дома. Такі великі установи як водоканал та облenerго надали можливість після реєстрації на місцевих сайтах – заходити у власний кабінет подавати та переглядати свої показники, оплачувати кошти за отримані послуги. На даний час це нововведення впроваджують в обласних центрах України.

Дуже зручним, на нашу думку в Україні є розвиток електронного контролю банківських коштів та операції не виходячи з дому або маючи мобільний додаток одного з Українських банків. Різноманітні операції з рахунками, картками, інтернет – банкінг, оплата комунальних послуг, купівля е-білетів на потяги та автобуси по всій країні та за її межі, оплата таксі та багато інших корисних послуг нам доступні.

Прикладом модернізації нашого суспільства, є перехід Української залізниці до електронних квитків. Це є дуже корисною та зручною інновацією.

Що стосується інновацій у секторі державних органів в Україні, то яскравим прикладом є запуск електронних петицій до президента та місцевих органів влади. Кожен громадянин України може створити петицію президенту чи місцевим органам влади зареєструвавши її на сайті. Після проходження певних прозорих процедур згідно законам України та набрання необхідної кількості електронних підписів петиції подаються на розгляд владі. Останні зобов'язані надати відповідь у строки згідно закону України про електронне урядування. Таким чином активна громада може впливати на розвиток свого міста та розвиток країни в цілому. Місцеві електронні петиції – це значне випробування на демократичну зрілість як для місцевих органів

влади, так і для місцевих громад. Адже, вирішення конкретної проблеми громади залежить як від якісного усвідомлення та формулювання проблеми (ініціативи) з боку мешканців, так і від якісного розгляду та ефективного вирішення цієї проблеми з боку місцевої влади.

Наступним кроком є впровадження системи публічних закупівель «ProZorro». Електронна система закупівель, яка прийшла на зміну паперовим держтендерам. Основана мета створення системи – суттєве зниження корупції під час закупівель за публічні кошти, досягнення максимальної ефективності та економії. Успішна реалізація проекту має повернути довіру бізнесу до держави та стимулювати його до участі в держаних тендерах. Головний принцип системи ProZorro – «всі бачать все».

Для покращення діяльності підприємств та для спрощення подачі декларацій та звітів про діяльність організацій – реформували податкову службу України. Спершу це торкнулось електронних кабінетів та подачі звітів організаціями та установами у електронній формі. За допомогою електронних ключів та підпису. Після необхідних дій у податковій, організація чи підприємство отримує змогу подавати звітність за допомогою спеціальних електронних кабінетів. Це спростило як роботу податківцями так і бухгалтерам та керівникам організацій.

Розвиток на місці не стоїть, саме тому реформування податкової системи України продовжується і зараз. Останнім нововведенням є подача державними службовцями електронних декларацій про майно. На даний час система потребує доопрацювання, але вже коректно функціонує. Мета реформи: зменшити корупцію у державному апараті та взагалі в країні.

Загалом, можна навести ще багато прикладів впровадження електронних систем у різних сферах людської діяльності. З розвитком комп'ютерної техніки – розвивається світ та постійно знаходяться нові місця для впровадження ефективного електронного керування. Зважаючи на усе вище сказане, вважаємо, що дані позитивні зрушення цілком можливо назвати вірним шляхом до впровадження електронної демократії у нас в країні. Адже, впровадження електронного урядування, створення електронного уряду та становлення е-демократії передбачають нові форми організації діяльності та взаємодії державних органів з громадянами та організаціями. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у систему суспільних відносин дає змогу розширити можливості суспільно-політичної участі громадян, створити умови для зростання громадської активності та становлення е-демократії (Концепція розвитку електронного урядування в Україні схвалена розпорядженням КМ України від 13 грудня 2010 р. № 2250) [1]. Вважаємо, що саме суспільство вимагає впровадження та використання інструментів ІТ в усіх сферах життя. Щодо впровадження е-демократії, вважаємо, що саме зараз, настав той час коли суспільство нашої країни стало цілком готовим до його застосування. Адже, ми як ніколи раніше потребуємо: захищеності наших прав і свобод, підвищення добробуту. Громада стає все більш активним учасником управління державою. За допомогою інструментарію ІТ, громада відстоює свої права і впливає на долю своєї країни, адже це є вимогою прозорого суспільства інформації.

Література.

1. <http://dialog.lviv.ua/wp-content/uploads/2016/02/Elektronna-demokratiya.pdf>
2. https://ec.europa.eu/digital-single-market/sites/digital-agenda/files/finalreport_open_government_transparency_pilot.pdf